

GATHENHJELMSKA kulturresevatet med PÖLGATAN

Gathenhielmska kulturresevatet

Gathenhielmska kulturresevatet. Ett litet område omfattande Pölgatan och en bit av

Almänna vägen, vilket är ett konserverat stycke kulturhistoria över hur Göteborg såg ut på 1700-talet, före de stora bränderna.

Kulturresevatet Gathenhielm, även kallat Gathenhielmska kulturresevatet eller Gathenhielmska resevatet är ett kulturresevat i Majorna, Göteborg. Det innehåller byggnader från och med 1720-talet är en sista rest av bostadsbebyggelsen från det gamla Majorna. Området är cirka 150 x 150 meter stort och ligger vid Stigbergstorget med Karl Johansgatan i norr och Bangatan i öster. I området går Allmänna Vägen, Pölgatan och Delawaregatan. Det består av Gathenhielmska huset och ett antal andra byggnader från 1700- och 1800-talen, jämte Gathenhielmska trädgården, Jedeurska trädgården och Söderlingska trädgården. Det är ett område som visar hur Majorna såg ut innan modernare hus byggdes från och med det senare 1800-talet. Husen är bebodda och några av husen har blivit omtyckta föreningslokaler.

Reservatet skapades år 1936. När staden hade planerat rivning och nybebyggelse av området blev det omfattande protester från stadens invånare. Kulturminnesföreningen Gathenhielm bildades för att verka för områdets bevarande, vilket lyckades med stöd av Charles Felix Lindbergs donationsfond, som bidrog med 223 000 kronor för markinlösen, enskilda bidragsgivare med 165 000 kronor samt staden Göteborg med 50 000 kronor.

Pölgatan

Byggnaderna vid Pölgatan är idag den äldsta friliggande trähusbebyggelse som

Göteborg har kvar. Bland kända namn med band till området kan nämnas författaren och konstnären Eino Hanski som under många år bodde i reservatet och har gjort den staty som kan ses längst upp på Pölgatan. Man kan även knyta så prominenta personer till platsen som den franska Greven av Lille. Han hade flytt undan giljotinen under den franska revolutionen men återvände senare till Frankrike för att efterträda sin bror och komma bli kung Ludvig den XVIII.

I det illa lusthuset, Bäckska paviljongen, har Viktor Rydberg skrivit på både "Singoalla" och "Den siste atenaren". Vid den tidpunkten stod den Bäckska paviljongen vid Jaegerdorffsplatsen. 1948 flyttades den till sin nuvarande plats.

Klicka bilden för större bild i nytt fönster

Byggnader vid och på Pölgatan

- 6. Kullen
- 7. Hälleberget (1)
- 8. Hälleberget (2)
- 9. Frigga
- 10. Gilgal
- 11. Gavanna
- 12. Stora Klämman
- 13. Lilla Klämman
- 14. Hjortbergska huset
- 15. Härberget
- 16. Gloriana
- 17. Bäckska paviljongen

Om husen på Pölgatan

Husen lever!

Husen bebos bl.a. av intressanta historiska föreningar; Gamla Majgrabbar och Majtöser, Vi Från Vega, gamla Masthuggspojkar m.fl. Även andra föreningar som inte har plats i husen är mycket intressanta och har kopplingar till platsen, då kanske framförallt gamla Majpojkers förbund

Kom och besök!

Alla är välkomna förbi för att se husen och dess miljö på närmare håll. Även om de är bebodda som vilka andra hus som helst, så finns det möjligheter att emellanåt även få se insidan. Läs vidare i respektive avsnitt för att se vilka tillfällen som ges. Reservatets dag är ett årligt evenemang som brukar inträffa första söndagen i september.

Kullen

Tidigare värdshuset "Camelion". Inhyser idag privatbostäder

Hälleberget

Hälleberget (egentligen två byggnader) bebos idag av föreningen Gamla Masthuggspojkar.

Gamla Masthuggspojkar är hyresgästerna på Hälleberget. Föreningarna Gamla Masthuggspojkar och Gamla Masthuggsflickor och är till för dig som är född eller uppvuxen i Masthugget. Du kan bli medlem från det år du fyller 35. Eventuella beökare hänvisas till föreningen Gamla Masthuggspojkar.

Deras eget avsnitt finner du här >>

Hälleberget (2)

Ladugårdsbyggnad som står i vinkel till Hälleberget (1). Hyresgästen i Hälleberget (2) är Göteborgs amatördykarklubb. Det är en aktiv dykarklubb som startade verksamheten 1938 och som medlemmarna utan uppehåll arbetat med sedan dess. Klubbens verksamhet kretsar kring dykning runt västkusten samt underhåll och förbättringar av den kära dykbåten Stålnabb. Eventuella besökare hänvisas till föreningen Göteborgs amatördykarklubb.

Frigga

Hyresgästen är idag föreningen Ordfront. Denna förening har en annorlunda profil än de flesta föreningarna i reservatet, vilka mestadels har någon form av historisk inriktning. Ordfront hyr i sin tur ut/upplåter huset till andra föreningar som t.ex., folkrörelsen Nej till EU, Socialistiska partiet, Attac, Vägval Vänster Väst, Fältbiologerna, Klimax, m.fl.

Gilgal

Förmodligen det äldsta huset i reservatet. Troligen från sent 1600- alt. tidigt 1700-tal

Båtmanstorpet Gavanna

Byggt på 1700-talet till Amiralitetsvarvets anställda. 2 rum och kök på 50 kvadrat. Expedition för föreningen gamla Majgrabbar. Enligt föreningens stadgars första paragraf, syftar föreningen till: Att ha till uppgift att bereda våra medlemmar tillfälle att under värdiga former sammanträffa för att förmedla upplevelser, livserfarenheter och hörsägner, främst från stadsdelen Majorna. Vidare, att verka för gott kamratskap och till ett allmänt utvidgat kulturellt intresse." Eventuella besökare hänvisas till föreningen gamla Majgrabbar

Stora Klämman – bostadshus

Enbart privatbostad

Lilla Klämman

Byggt omkring 1780. Restaurerat med tidsenliga tapeter och möbler likt 1920-talet.

Föreningar

i

huset:

Vi från Vega. Namnbytet på tidigare & gamla Vegapojkar syftade till att öppna upp även för damerna. Vi från Vega har öppet för alla flickor och pojkar, unga som gamla, som bott eller bor i Vegastaden, eller har en nära relation till någon medlem.

Hjortbergska huset

Hemvist för gamla Majtöser
Gamla Majtösers förening. Information om föreningen saknas.
Öppet onsdagar klockan 11-13, maj-sept. Året runt efter överenskommelse.

Härberget

På tomten Justitia i den Söderlingska trädgården. I Härberget bodde konservatorn Johan Nilsson efter hustrun Anna Dahlströms död. Han hade restaurerat det av henne ägda Gathenhielmska huset. Privatbostäder. Inga besökare.

Gloriana

Hus i Söderlingska trädgården
Privat bostad. Inga besökare

Bäckska paviljongen

I det lilla lusthuset, Bäckska paviljongen, har Viktor Rydberg skrivit på både "Singoalla" och "Den siste atenaren". Men då stod den Bäckska paviljongen på Karl Johansgatan, vid Jaegerdorffsplatsen. 1948 flyttades den till sin nuvarande plats. Ovanför dörren ses inskriptionen: "Goda vänner trivas här".

